

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 4284/2021
23.09.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бранислава Босиљковића, председника већа, Бранке Дражић и Данијеле Николић, чланова већа, у парници тужилаца АА из ..., ББ из ..., ВВ из села ..., Град Чачак, ГГ из ..., ДД из ... и ЂЂ из ..., чији је заједнички пуномоћник Гордана Савић адвокат из ..., против тужене Републике Србије, Министарства одбране, коју заступа Војно правобранилаштво Београд, ради утврђења дискриминације, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 271/21 од 17.02.2021. године, у седници већа одржаној 23.09.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРЕИНАЧУЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Крагујевцу Гж 271/21 од 17.02.2021. године у делу првог става изреке и пресуда Вишег суда у Чачку П 9/2020 од 21.10.2020. године у делу првог става изреке и у трећем ставу изреке, тако што се одбијају као неосновани тужбени захтеви којима су тужиоци АА из ... и ББ из ... тражили да се утврди да је Закључком Владе Републике Србије број 401-161/2008 од 17.01.2008. године, којим су дозвољена средства ради исплате новчане помоћи ратним војним резервистима са пребивалиштем на територији седам неразвијених општина - Куршумлија, Блаце, Бојник, Лебане, Житорађа, Дољевац и Прокупље, повређено начело једнаких права и обавеза чиме је извршена дискриминација по основу места пребивалишта тужилаца АА и ББ које није наведено у означеном закључку и захтеви да се обавезе тужена да овим тужиоцима накнади трошкове парничног поступка.

ОДБИЈА се ревизија тужене изјављена против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 271/21 од 17.02.2011. године у преосталом делу.

ОБАВЕЗУЈУ СЕ тужиоци АА из ... и ББ из ... да туженој накнаде трошкове парничног поступка у износу од 12.000,00 динара, у року од 15 дана по пријему пресуде.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Чачку П 9/2020 од 21.10.2020. године, у првом ставу изреке утврђено је да је Закључком Владе Републике Србије број 401-161/2008 од 17.01.2008. године, којим су дозвољена средства ради исплате новчане помоћи ратним војним резервистима са пребивалиштем на територији

седам неразвијених општина - Куршумлија, Блаце, Бојник, Лебане, Житорађа, Дољевац и Прокупље, повређено начело једнаких права и обавеза чиме је извршена дискриминација по основу места пребивалишта тужилаца које није наведено у означеном закључку. У другом ставу изреке тужена је обавезана да тужиоцима ВВ, ГГ, ДД и ЂЂ накнади трошкове парничног поступка у износима од по 29.925,00 динара са законском затезном каматом од дана извршности пресуде до исплате. У трећем ставу изреке тужена је обавезана да тужиоцима АА и ББ накнади трошкове парничног поступка у износима од по 53.625,00 динара са законском затезном каматом од дана извршности пресуде до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж 271/21 од 17.02.2021. године, у првом ставу изреке одбијена је као неоснована жалба тужене и потврђена првостепена пресуда. У другом ставу изреке одбијен је захтев тужене за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужена је благовремено изјавила ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Испитујући правилност побијане пресуде, на основу члана 408. ЗПП, Врховни касациони суд је нашао да је ревизија основана у односу на тужиоце АА и ББ а неоснована у односу на остале тужиоце.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиоци АА и ББ су били запослени у Техничко ремонтном заводу „Чачак“, где су током рата 1999. године, односно за време НАТО интервенције, у оквиру радне обавезе обављали своје редовне послове за које су примали плату.

Тужиоци с ВВ, ГГ, ДД и ЂЂ у били учесници у рату 1999. године као ратни војни резервисти. Током поступка су истицали да им је за време рата исплаћиван само новац за текуће трошкове у симболичном износу, а ратне дневнице им нису исплаћене ни након рата. Тужилац ЂЂ није ни потписао потврду о пријему новца на име ратних дневница, већ се његовим именом потписало неко друго лице. Тужена није доказала да је овим тужиоцима исплатила у целости ратне дневнице.

Споразумом закљученим 11.01.2008. године, између Владе Републике Србије и штрајкачког одбора ратних војних резервиста неразвијених општина Куршумлија, Блаце, Бојник, Лебане, Житорађа, Дољевац и Прокупље, тужена се обавезала да резервистима из наведених општина исплати ратне дневнице у више месечних рата. Закључком Владе Републике Србије од 17.01.2008. године, одлучено је да се ратним војним инвалидима и резервистима из наведених седам општина изврши исплата новчаних накнада на које се споразум односи и то преносом новчаних средстава на посебан рачун општина, уз услов да се та лица одрекну својих потраживања у свим споровима које су водили пред парничним судовима. У овом поступку тужиоци су захтевали да се утврди да је наведеним закључком Владе од 17.01.2008. године повређено начело једнаких права и

обавеза и извршена дискриминација на основу места пребивалишта ратних војних резервиста са пребивалиштем на територији свих осталих општина које нису наведене у закључку и тиме и тужилаца, као учесника рата 1999. године.

Код овако утврђеног чињеничног стања, судови су усвојили тужбени захтев закључивши да су тужиоци АА и ББ учествовали у рату, те да је Закључком Владе РС од 17.01.2008. године учињена дискриминација према овим тужiocима у односу на друге ратне резервисте из општина које су добиле статус неразвијених, а којима (ратним резервистима) су исплаћене ратне дневнице, док тужiocима АА и ББ нису, иако су и они учествовали у рату 1999. године и тиме се квалификовали за исплату „ратних дневница“, односно одобрене новчане помоћи у складу са критеријумима за доделу новчане помоћи резервистима из 1999. године.

Врховни касациони суд налази да су ревизијски наводи тужене о погрешној примени материјалног права у односу на тужиоце АА и ББ основани.

Тужиоци АА и ББ у периоду од 24.03.1999. године до 25.06.1999. године нису имали статус војника у резерви, јер су били запослени и у оквиру радне обавезе за време НАТО- интервенције су обављали своје редовне послове за које су примали плату, па Закључком Владе РС од 17.01.2008. године није учињена дискриминација према овим тужiocима, јер се Закључак односио само на војне резервисте, а не и на запослена лица која су у оквиру радне обавезе обављала редовне послове и примала плату.

Постојање дискриминације извршене Споразумом од 11.01.2008. године и Закључком Владе Републике Србије од 17.01.2008. године, насталим пре ступања на снагу Закона о забрани дискриминације („Службени гласник Републике Србије“, број 22/09 - ступио на снагу 07.04.2009. године), цењено је на основу члана 21. Устава Републике Србије и члана 14. Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода. Дискриминација је свако неоправдано прављење разлике између одређених лица по основу више критеријума, па и по основу личног својства (у члану 21. став 1. Устава РС набројани су само типични случајеви дискриминације). Пребивалиште, поред личног имена и држављанства представља атрибут сваке физичке личности, због чега је могућа дискриминација лица по основу пребивалишта или боравишта. Заштита од дискриминације представља право личности загарантовано Уставом Републике Србије (члан 21) и Европском конвенцијом за заштиту људских права и основних слобода (члан 1. Протокола 12. уз Европску конвенцију), а од 07.04.2009. године и Законом о забрани дискриминације. Лица која указују да је у односу на њих извршена дискриминација дужна су да докажу да су неједнако третирана у односу на друга лица која су у истој или сличној ситуацији, а супротна страна – лице на чије се дискриминаторско поступање указује, дужна је да докаже постојање објективног и оправданог разлога за различитост у поступању.

Из садржине Споразума од 11.01.2008. године и Закључка Владе РС од 17.08.2008. године произилази да је финансијска помоћ, која је уплаћена на посебан рачун седам општина наведених у Споразуму, уплаћена ради исплате ратних дневница ратним војним резервистима који су учествовали у одбрани земље у току НАТО бомбардовања 1999. године. Тачно је да општине

Куршумлија, Лебане, Бојник, Житорађа, Дољевац, Прокупље и Блаце, имају статус неразвијених општина, али то нужно не значи да и сви резервисти са пребивалиштем на територији ових општина спадају у категорију социјално угрожених лица, нити да резервисти са територије других општина (ван општина наведених у Споразуму), не спадају у ту категорију лица, јер се статус социјалне угрожености доказује на законом предвиђени начин. Оваквим поступањем тужена јесте извршила дискриминацију у односу на све остале војне резервисте који имају пребивалиште на територији других општина и који су били у истој ситуацији као и резервисти са територија наведених седам општина, односно који су учествовали у одбрани земље током НАТО бомбардовања 1999. године и по том основу остварили право на исплату ратних дневница, али им иста није исплаћена.

Дискриминација представља свако неоправдано, по било ком основу прављење разлике или неједнако поступање у односу на неко лице или групу лица, али која се налазе у истој правној или чињеничној ситуацији, што је у конкретном случају изостало, јер се тужиоци АА и ББ нису ни налазили у истој ситуацији као ратни војни резервисти из седам општина Топличког округа, на које се Закључак Владе РС односио и којима ратне дневнице до 17.01.2008. године, односно до момента доношења Закључка, нису биле исплаћене. Наиме, ови тужиоци у периоду од 24.03.1999. године до 25.06.1999. године нису имали статус војника у резерви, већ су били запослени и у оквиру радне обавезе за време НАТО- интервенције обављали редовне послове за које су примали плату. Како из садржине споразума од 11.01.2008. године и закључка Владе РС од 17.01.2008. године произилази да је новчана помоћ исплаћена на посебне рачуне седам општина Топличког округа, ради исплате радних дневница војним резервистима са пребивалиштем на територији тих општина, то, по оцени Врховног касационог суда, тужиоци АА и ББ нису били у истој ситуацији као резервисти на које се споразум и закључак односе.

Имајући ово у виду, Врховни касациони суд налази да нижестепени судови погрешно закључују да је наведеним Закључком Владе РС од 17.01.2008. године, извршена дискриминација у погледу исплате ратних дневница у односу на ове тужиоце зато што им нису плаћене, па њихови тужбени захтеви нису основани.

Стога су нижестепене пресуде преиначене у том делу одбијањем тужбених захтева тужилаца АА и ББ, због чега је, на основу члана 416. став 1. ЗПП, одлучено као у првом ставу изреке.

У односу на тужиоце ВВ, ГГ, ДД и ЂЂ, имајући у виду утврђено чињенично стање, нижестепени судови су правилно закључили да је закључком Владе Републике Србије од 17.01.2008. године повређено начело једнаких права и обавеза и извршена дискриминација на основу места пребивалишта ратних војних резервиста са пребивалиштем на територији свих осталих општина, које нису наведене у закључку, а тиме и ових тужилаца, као ратних војних резервиста и учесника рата 1999.године.

Како је на основу Споразума од 11.01.2008. године и Закључка Владе РС од 17.01.2008. године, извршена је исплата ратних дневница свим војним резервистима са територије општина Куршумлија, Лебане, Бојник, Житорађа,

Дољевац, Прокупље и Блаце, само по основу њиховог пребивалишта на територији тих општина, без претходне провере, односно утврђења њиховог социјалног статуса, судови основано налазе да није постојало објективно прихватљиво оправдање за различито поступање тужене, приликом исплате ратних дневница војним резервистима, само на основу њиховог пребивалишта. Оваквим поступањем тужене, извршена је дискриминација у односу на војне резервисте, који имају пребивалиште на територији других општина, па између осталог и у односу на тужиоце ВВ, ГГ, ДД и ЋЋ, који су били у истој ситуацији као и резервисти са територија наведених седам општина – учествовали су у одбрани земље у току НАТО бомбардовања 1999. године и по том основу остварили право на исплату ратних дневница, које им нису у потпуности исплаћене.

Суд је ценио наводе ревизије којима се указује да су тужиоцу ЋЋ у целости исплаћене ратне дневнице, те да је у односу на њега тужбени захтев неоснован. Тужена је била дужна да докаже ову околност, али пошто у поступку ова чињеница није доказана, већ је утврђено да он уопште није ни потписао писмено које потврђује пријем новца на име ратних дневница, него да је то учинио неко други, ови наводи ревизије нису основани.

На основу члана 414. став 1. ЗПП, одлучено је као у другом ставу изреке.

Туженој, која је делимично успела са изјављеном ревизијом, припадају трошкови поступка у износу од 12.000,00 динара и то за састав жалбе у износу од 6.000,00 динара и за састав ревизије у износу од 6.000,00 динара.

На основу изложеног, у смислу члана 165. став 2. ЗПП у вези чл. 153. и 154. ЗПП, одлучено је као у трећем ставу изреке.

**Председник већа - судија
Бранислав Босиљковић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић